

Posudek rigorózní práce

Autor: Mgr. Daniel Doležal

Název: Vývoj pohlavní identity u dětí ve věku 3-6 let

Předložená rigorózní práce je dopracovanou diplomovou prací autora. Autor rozpracoval převážně teoretickou část práce. V porovnání s diplomovou prací nyní tvoří teoretický rozbor problematiky vyvážený celek. Čerpá z rozsáhlých zdrojů v anglickém a českém jazyce i z ústních sdělení kolegů. Pro účely diplomové práce vytvořil autor obrázkový test. V této navazující práci autor nerozšířil výzkumný vzorek, ale použil data získaná v předchozí práci pro další zpracování některých psychometrických charakteristik své metody.

V teoretické části se autor nejdříve podrobně věnuje charakteristikám předškolního období. Kapitola, která v původní diplomové práci byla až nadměrně detailní ve vztahu k dalšímu textu, se v rigorózní práci dostala díky dopracování dalších částí do vyváženého poměru k ostatním. Zásadní je 3. kapitola, která se zabývá pohlavní a genderovou identitou. Postupně vymezuje používané pojmy a podává přehled teorií, které se týkají vzniku a formování pohlavní a genderové identity. Strukturovaně pojednává o základních činitelích v procesu formování pohlavní a genderové identity. V této podkapitole jsou zahrnuty i poruchy pohlavního vývoje a pohlavní identity. Tato část doznala nejvýznamnějších změn v porovnání s diplomovou prací a lze konstatovat, že i za poměrně krátkou dobu, ve které autor zpracoval rigorózní práci, se mu podařilo zaplnit mezery předchozího textu a vytvořit dobře čitelné pojednání o dané problematice.

V teoretickém úvodu se na různých místech a v různých kontextech objevují tvrzení týkající se toho, jak dítě a ve kterém věku chápe příslušnost k určitému pohlaví. V rámci obhajoby bych ráda slyšela shrnutí těchto tvrzení vzhledem k tomu, že se to přímo váže k hypotézám výzkumu.

Ve výzkumné části přebírá autor výzkum z diplomové práce. Pokud bychom měli být úplně důslední, pak by bylo na místě citovat diplomovou práci. Presentovaný výzkum nebyl realizován pro účel rigorózní práce. Je škoda, že autor neodstranil tabulku č. 1 s výsledky předvýzkumu (případně ji mohl přesunout do příloh). Nově zvolený formát výstupu (na základě diskuse při obhajobě dp) v procentech při N=35 je zavádějící – stačilo uvést prostě počty. Důležitým krokem, kterým autor překračuje výstupy diplomové práce, je další zpracování dat v kapitole 4.5 a navazujících.

Detailně byla provedena položková analýza, která přináší cenné postřehy, dále analýza rozptylu a náznak předběžných norem.

V diskusi výsledků jmenuje autor velmi kriticky limity použité metody až do té míry, že by mohla být zpochybněna její platnost – zde by si mohl dovolit méně sebekritičnosti. Jmenované body jsou jistě na místě, ale například bod, že je problematická solitérnost testu, se mi nezdá úplně relevantní. Také bod na str. 218, že může existovat rozpor mezi skutečnými postoji a těmi, které dítě vyjadřuje je z kategorie takových, že jde prostě o problém psychologického bádání jako takového. Několikrát je zmíněna role administrátora – jaké napadají autora možnosti ke zvýšení objektivizace testu? Jaké má důvody domnívat se, že je role administrátora tak významná – jaká jsou k tomu zjištění?

Posuny v předložené rigorózní práci jsou oproti diplomové práci významné, proto předložený text splňuje požadavky kladené na rigorózní práci a **práci doporučuji k obhajobě.**

V Praze dne 30.10.2010

PhDr. Simona Hoskovcová, PhD.